

× خارج از مرز

بود. دولت الجزایر در بیانیه‌اش اعلام کرد با وجود تمام دسیسه‌ها و قربانی‌ها، به تلاش برای میانجی‌گری ادامه می‌دهد.

اولین خبرها درباره‌ی سقوط هواپیمای حامل وزیر خارجه‌ی الجزایر، در روز ۴ می ۱۹۸۲ منتشر شد. روزنامه‌ی Arizona Daily Star به نقل از اسوشیتد پرس نوشت که این هواپیما در نزدیکی مرز ایران و ترکیه سقوط کرده است. ایران از همان ابتدا انگشت اتهام را به سوی عراق گرفت و گفت شواهدی دال بر این موضوع نیز در دست دارد. محمد صدیق بن یحیی برای غربی‌ها هم چهره‌ای شناخته‌شده بود، چراکه نقشی کلیدی در میانجی‌گری برای آزادی گروگان‌های آمریکایی در ایران بر عهده داشت. معاون اسبق وزارت خارجه‌ی آمریکا، وارن کریستوفر، که نماینده‌ی آمریکا در مذاکرات آزادسازی گروگان‌ها با ایران نیز بود، بن‌یحیی را برای نقش حیاتی‌اش در آزادی گروگان‌های آمریکایی، «قهرمان» خطاب کرد. بن‌یحیی در رأس هیأتی بلندپایه عازم تهران بود تا درباره‌ی برخی موضوعات با مقامات ایرانی به بحث بنشیند؛ از جمله پایان جنگی که حالا ۱۹ ماه از آغازش گذشته

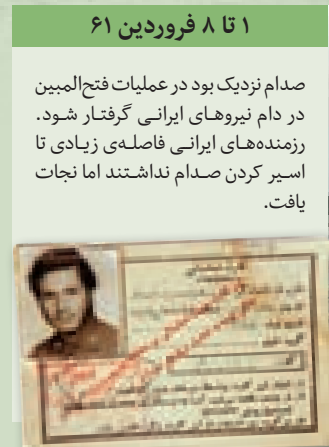
۱۰ فروردین تا ۹ اردیبهشت ۶۱

مهندسی ارتش باید پل‌ها را برای عبور ماشین‌های زرهی و جنگی از کارون آماده می‌کرد. از پادگان‌های سراسر کشور هرچه قطعه داشت در منطقه جمع کرد. بچه‌های جهاد و مهندسی سپاه هم با آن‌ها همدل و همراه شدند. جوشکاری‌های طولانی و آماده کردن ساحل دو طرف رودخانه در شرایطی که دشمن نباید متوجه می‌شد کار بسیار پیچیده‌ای بود که زرمندهای جهاد و مهندسی ارتش و سپاه به سرانجام رساندند. هرکس پی کاری بود. گروهی نیز قایق‌های جورواجور می‌آوردند برای عبور نیروهای پیاده.

۱۰ فروردین تا ۹ اردیبهشت ۶۱

ایرانی‌ها یک سال پس از آغاز جنگ، تحولی بزرگ را رقم زدند و از مهر ۱۳۶۰ در عملیات‌هایی بزرگ و پی‌درپی پیروز شدند. نوروز ۱۳۶۱ با یک پیروزی بسیار بزرگ برای ایران آغاز شد؛ عملیات فتح‌المبین. فرماندهان ایرانی هیچ فرصتی را برای جشن پیروزی صرف نکردند و بلافاصله مشغول نهایی‌سازی طرح عملیات آزادی خرمشهر و تهیه‌ی تمهیداتش شدند.

صدام نزدیک بود در عملیات فتح‌المبین در دام نیروهای ایرانی گرفتار شود. زرمندهای ایرانی فاصله‌ی زیادی تا اسیر کردن صدام نداشتند اما نجات یافت.

۱۰ فروردین تا ۹ اردیبهشت ۶۱

علاوه بر شناسایی‌هایی که با عکس‌های هوایی انجام می‌شد، نیروهای اطلاعات عملیات سپاه از همان روزهای اولی که خرمشهر اشغال شده بود، کار شناسایی را شروع کرده بودند تا روزی به کار آزادی خرمشهر بیایند. بارها و بارها در دل دشمن نفوذ کرده بودند؛ حتی از دشمن در خرمشهر فیلم هم گرفته بودند. گروهی دیگر از دکلی بلند که در ۴۰ کیلومتری شمال آبادان بود، نیروهای دشمن را در غرب کارون زیر نظر داشتند.

۱۰ فروردین تا ۹ اردیبهشت ۶۱

طراحان ارتش و سپاه با تکیه به گزارش‌های شناسایی، عکس‌های هوایی و تجربه‌ی گذشته طراحی نهایی عملیات را شروع کردند. ابتکار ویژه‌ی عملیات روی عبور از کارون تکیه داشت؛ جایی حدود ۴۰ کیلومتر بالاتر از خرمشهر، وسط نیروهای دشمن در منطقه‌ی اشغالی. هم‌زمان بخشی از نیروها از شمال هم حمله می‌کردند.

۹ اردیبهشت ۶۱

عملیات سه قرارگاه اصلی داشت؛ دو قرارگاه از دو ناحیه از کارون عبور می‌کردند و یک قرارگاه از شمال منطقه‌ی عملیاتی به سمت هویزه حمله می‌کرد. غروب روز نهم اردیبهشت، قبل از تاریکی در سمت کارون نیروها از دو محور از رودخانه عبور کردند؛ محور قرارگاه نصر و فتح. نیروها با کمک بچه‌های اطلاعات-عملیات به سمت جاده‌ی اهواز-خرمشهر پیش رفتند. نیروهای محور قرارگاه قدس هم به دشمن نزدیک شده و نزدیک ساعت یک با بمباران دشمن درگیر شدند. همان حدود رمز یا علی بن ابی‌طالب عملیات خوانده شد و در سمت کارون هم نیروها حول و حوش جاده‌ی اهواز-خرمشهر با دشمن درگیر شدند.

۴ اردیبهشت ۶۱

«عراقی‌ها احتمالاً شکست سختی مشابه [شکستان در] دزفول را تجربه کنند، مگر این که [محل] تمرکز حمله‌ی قریب‌الوقوع [ایران] را مشخص کنند.» بخشی از گزارش سی‌آی‌ای؛ چهارم اردیبهشت ۱۳۶۱.

